A SASEA PORUNCA

de Balin Feri

Într-o noapte adîncă, într-o noapte grea, la poarta lumii bătea cineva. Gîndul, setea de a trăi, dar mai ales nevoia de răzbunare îl forţa să insiste. Nu-şi putea folosi corpul, din el nu rămăsese decît o mînă de cenuşă, însă o voinţă puternică găseşte mereu soluţii. Un gînd îi cerea să rabde, să aştepte, un altul îl îmboldea să se întoarcă. A încercat un corp lăsat viermilor şi a urlat la doi metri sub pămînt. A împins capacul sicriului multă vreme, dar fară succes, scîndurile de stejar rezistau. Simţea cum viermii îşi croiesc drum prin carnea sa rece, percepea şi bezna din jur, dar numai ca pe un giulgiu de catifea care îl trăgea parcă înapoi spre nefiinţă. Disperat, a încercat să-şi croiască drum la suprafaţă cu unghiile însă degetele cu tendoanele putrede nu-l ajutau, simţea durerea, dar parcă era a altcuiva, chinul cel mare venea din gîndul inevitabilităţii întoarcerii în moarte. Încet s-a întors pe burtă şi a încercat aşa să împingă capacul. Tot fără succes, aşa că a mai urlat pentru o ultimă dată din toţi rărunchii, a scuipat viermele care din plămîni îi ajunsese în gură, apoi a părăsit acel corp. Îl aştepta locul lipsit de dimensiuni, redevenise un punct suspendat în gol. Nu exista sus şi jos, nici înainte sau înapoi, cum nu mai avea un corp şi nici nu exista nimic altceva în acel univers exceptînd gîndul său, nu avea nici un sistem de referinţă. Poate stătea suspendat ori poate se mişca, nu avea cum să-şi dea seama. Tot ce ştia era faptul că, deşi murise, îi rămăsese capacitatea de a gîndi.

Da, mai era ceva în afara sinelui imaterial. Chemarea. Auzi iarăşi vocea. Nu, nu, încă nu. Nu voia să plece, nu încă, nu pînă nu se răzbună, nu pînă nu îşi încheie toate socotelile cu cel care i-a luat viaţa. Ştia că are de aşteptat încă un ciclu complet, dar ar fi aşteptat şi o veşnicie. O dată la 28 de zile pe cerul nopţii nu răsărea luna şi acelea erau nopţile lui. Nopţi cu cer de plumb, cu sunete estompate, de animal ce păşeşte spre viitoarea sa victimă. Aştepta ocazia şi odată cu trecerea timpului ura sa a devenit mai profundă, şi-a întins aripile-i negre pînă a cuprins întreaga lume, jura din oră în oră să ucidă orice-i viu, să se hrănească cu groaza celor ce simt cum viaţa li se scurge din trup, să-şi potoleasca setea de răzbunare cu orice moarte, pînă reuşeşte să ajungă şi la descendenţii celui care i-a

luat viaţa. Pînă nu rămîne nici unul viu dintre cei care sînt sînge din sîngele ăluia. Aştepta. În lume se scurgeau secunde, minute, zile şi nopţi. Cei vii îşi trăiau vieţile, pe cînd el era închis undeva între cer şi pămînt, prins între rai şi iad.

Pentru el treceau milenii între două secunde consecutive ale omenirii şi fiecare 28 de zile însemnau un infinit. Cînd se putea întrupa într-un corp era sfîrşitul veşniciei. Aşteptînd, înnebunise. Gîndurile s-au diluat, omenescul s-a uitat, nu exista bine sau rău, rămăsesese doar dorinţa imperativă de a ucide.

*

Nea Ion mergea îngîndurat spre casă. Îşi ţinea privirea îndreptată spre pămînt în timp ce paşii îl purtau pe drumul cunoscut. Alături, la fel de tăcut, dar nu cît bătrînul de îngîndurat, păşea Ionică, fiul lui nea Ion. Se întorceau de la muncă şi ca de atîtea ori scurtaseră drumul luînd-o prin cimitir. Atunci cînd Ionică s-a văzut pus pentru prima oară în situaţia de a trece prin cimitir alături de tatăl său, nu avea încă zece ani. Nu era speriat, dar o reţinere oarecare tot avea, aşa că întrebase dacă nu ar putea merge pe drumul mai lung. Nea Ion se oprise, îşi privise copilul în ochi, zise doar că “morţii cu morţii, vii cu vii”, apoi îşi reluă drumul. Copilul înţelese că nu are de ce se teme şi, în timp, ajunse să meargă la fel de liniştit printre cruci ca pe uliţa satului. Nici nu se întîmplase vreodată ceva neobişnuit cînd traversau cimitirul, cel puţin nu din cauza celor îngropaţi. O singură dată, în urmă cu doi ani, prin noiembrie, au tăiat-o la fugă, însă din cauza lupilor. Ăştia ieşiseră din pădure mînaţi de foame şi se luară pe urmele lor.

Cînd ajunseră în vîrful dealului, de unde începea cimitirul, îşi dădură seama că vor fi ajunşi înainte de a intra în sat, aşa că fugiră printre cruci pînă la bradul bătrîn, singurul copac din zonă în care se puteau urca. Stătură atunci pînă dimineaţa printre crengi cu lupii urlînd sub ei şi de atunci nu plecau să-şi facă rondul prin pădure fără Bozgor, enormul ciobănesc mioritic.

Cîinele, fie că rămînea în urmă, fie că le-o lua înainte, era mereu la datorie cînd era nevoie şi îi avertiza din timp, indiferent dacă era om sau animal cel cu care li se intersecta drumul. Numele de Bozgor i-a fost dat de nenea Laci, vecinul lor şi cel mai bun prieten a lui nea Ion. Cum nea Ion îl necăjea zicîndu-i în glumă Bozgor, într-o zi acesta se ridică de pe scaun şi ieşi din casă fără să salute. Se întoarse după nici zece minute

aducînd ghemotocul de cîine. Îl puse jos şi zise că „ăsta-i Bozgor, şi de acum încolo e parte din familia ta, române“. Dar a fost tare demult şi asta, ciobănescul de la nici două kilograme cît avuse, a ajuns între timp la mai bine de cincizeci. Acum rămase în urmă deoarece simţise mirosul unei vulpi lîngă o gaură din malul rîului.

Oamenii îl lăsară să-şi facă numărul constînd din mîrîituri ameninţătoare, ştiau că se plictiseşte curînd şi-i ajunge din urmă. Nu se aşteptau însă să vină val-vîrtej, dar mai ales să-l audă hăulind. Nici măcar să latre nu obişnuia, acum însă făcea ca un lup. Blana i se zburlise pe ceafă, coada şi-o ţinea între picioare ca pe vremea cînd, mic căţel fiind, se speria de cîinii mai mari. Urlase îndelung în noapte, apoi se lipise strîns de picioarele lui nea Ion, căutînd parcă protecţia. Acesta îl împinse din drumul său.

- Ce-ai, drace, te-a muşcat vulpea şi ai turbat? Aşa un cîine mare şi…

- Taci! îl întrerupse Ionică.

Nea Ion se pregătea să-i tragă un dos de palmă flăcăului pentru neobrazarea de a-i spune lui să tacă, dar mîna îi înţepeni în aer. În liniştea de moment se auzi clar un geamăt. Nu se vedea însă nicăieri nimeni şi sunetul se auzea înfundat, de parcă ar fi venit din pămînt. Bozgor se refugie tremurînd în spatele lor şi nea Ion constată cu surprindere că i se scoală căciula. Ascultă atent, dar nu se mai auzi nimic, apoi, chiar cînd să pornescă la drum, un hîrşîit îl făcu să stea locului.

- Tată, tu auzi?

- Aud. Nu ştiu ce-o fi, dar dacă Bozgor e speriat atunci nu-i a bună. Fugi.

Cînd a terminat de vorbit se auzi un urlet ca de fiară. Sîngele le îngheţase în vene şi nu se putură mişca din loc. Fără nici cel mai mic dubiu, urletul se auzi de sub pamînt, mai exact din mormîntul din faţa lor, de acolo unde cu numai trei săptămîni înainte îl înmormîntaseră pe nea Laci, după ce îl lovise calul cu copita în cap. Cei doi stătură multă vreme nemişcaţi, le era teamă pînă şi să respire pentru a nu atrage atenţia. Cîinele în schimb fugise cu coada între picioare şi nu se opri decît în curte, şi acolo se ascunse, sub coteţul găinilor, iar nea Ion, după aproape două ore, cînd ajunseră şi ei acasă, abia îl putu convinge să iasă.

A doua zi, dis de dimineaţă, cei doi s-au dus la părintele Gruia, preotul satului. I-au povestit tot ce păţiseră, acesta i-a ascultat, apoi a încercat să-i convingă că aşa ceva nu există. Nu era însă nici el prea convins şi i se păru cel puţin ciudat să încerce să-l convingă pe nea Ion că morţii nu se întorc, mai ales că pe acesta îl ştia tot satul ca fiind sceptic, nu doar în privinţa fantomelor, a spiritelor rele, ci chiar şi în existenţa unui suflet nemuritor. Totuşi se lansă într-o explicaţie întortocheată despre cum a rînduit Dumnezeu lumea, dar nea Ion nu avu răbdarea să-l asculte.

- Lasă-l, dom' părinte, pe Dumnezeu în pace, şi nu-mi ţine predici. Dacă asta voiam să aud veneam duminică la slujbă. Eu vreau să ştiu dacă eşti dispus să vii pînă la cimitir. Mai luăm doi-trei oameni şi-l dezgropăm pe Laci. Eu nu halucinez şi nu cred în prostii, aşa că nu mă duce cu vorba. Simplu şi direct: ori da, ori ba.

Părintele dădu din cap nemulţumit. Greu de discutat cu ţăranii ăştia căpoşi.

- Nea Ioane, matale vrei necazuri. Unde crezi că trăim, în evul mediu? Ni se nazăreşte şi dezgropăm morţii? Nu vrei să-i înfigi şi o ţeapa în inimă?

- Nu vreau, dar dacă trebuie, o fac. Necazuri voi avea numai dacă se află, nu trebuie să ştie nimeni. Ne ducem, ne facem treaba. Dacă Laci e cum l-am lăsat, îl îngropăm la loc şi tăcem din gură. Dacă ni se pare că-i ceva în neregulă încercăm să facem ce trebuie. Oare ajută treaba cu ţeapa?

- Ai înnebunit nea Ioane. Îţi lipseşte ţie o acuzaţie de profanare? Dar treaba ta ce faci. Eu ţi-am zis că nu-i bine, de venit nu vin, eu în aşa ceva nu mă bag.

Nea Ion a mai stat o clipă gîndindu-se dacă are sens să insiste, apoi a dat nemulţumit din mînă.

- Halal ajutor ne eşti, părinte, cînd avem nevoie de dumneata... Dar asta e, ne-om descurca noi si fără matale. No, zîua bună!

Se duse direct la crîşma lui Sandu. Înăuntru, deşi nu se făcuse încă ora zece, erau deja cîţiva clienţi. La masa din mijloc stăteau un băiat şi o fată cu cîte o cană de cafea în faţă. Nu erau de prin părţile locului, trebuie să fi venit cu maşina aia neagră din faţă, se gîndi nea Ion. În colţ, sprijinit de perete cum stătea de obicei, îl văzu pe Grigore. Ăsta, pentru o cinzeacă de

votcă, l-ar fi ajutat. Numai că tot pentru o cinzeacă ar fi povestit tuturor. Îşi dădu seama că nu-i la locul potrivit, aici nu găsea la ora asta oameni de treabă, în plus cine ştie cine i-ar fi putut auzi. Ieşi din crîşmă şi porni spre casă cînd îi veni ideea potrivită. Omul ideal pentru treaba asta era Imre, fratele lui Laci.

Ştia să-şi ţină gura cînd era cazul, şi nici nu se speria de umbra sa. Numai să fie dispus...

Imre l-a ascultat pînă la capăt fără să spună nimic, nici un cuvînt. S-a ridicat de două ori de la masă, o dată să-şi ia ţigările de pe marginea geamului, apoi pentru a scoate o sticlă de vin de sub pat. Cînd termină nea Ion, fratele lui Laci stătea cu ochii mari şi părea destul de marcat de cele auzite.

- De asta l-am visat azi noapte? Se făcea că eram copii încă şi el era plin de nişte bube negre...

- Mai ştii? Poate voia să ceară ajutor şi de aia ţi s-a arătat.

- O fi, măi Ioane, dar ce mai putem face noi pentru el dac-o murit?

- Nu ştiu dacă pentru el. Dar cred că ceva nu-i în regulă acolo, poate chiar există o lume de dincolo, cum zice părintele, şi el nu-şi găseşte drumul. Habar n-am ce-o fi, dar după sperietura de azi noapte eu nu-mi găsesc liniştea pîna nu mă conving că Laci e mort de-a binelea.
Au discutat mult şi bine, pînă la urmă căzură de acord să meargă doar ei doi, peste vreo trei zile, pe înserate. Eventual să-l ia cu ei pe Ionică.

*

Sandu era un om corect, cel puţin aşa îl considerau toţi din sat. Era dispus să ajute pe oricine, oricînd, şi ce zicea aia făcea, numai că avea şi un defect mare. Nu suporta să fie contrazis, iar cînd se întîmpla una ca asta atunci se pierdea cu firea şi sărea la bătaie. Cum avea pe puţin suta de kile trebuia să se gîndească omul de două ori înainte de a-l supăra o dată. Nici nu era în tot satul nimeni care să se ia în gură cu el, dar, după cum se ştie, fiecare îşi găseşte naşul.

El şi-l găsise în persoana lui Marton, un ungur care stătea în celălalt capăt al satului. Ăsta, deşi nu avea nici pe departe gabaritul lui Sandu, nu ştia ce-i aia frică. Era trecut deja de cincizeci, făcuse şi războiul şi văzuse destui oameni morţi cît să nu pună prea mare preţ pe viaţa nimănui. Spre deosebire de

Sandu, nu-şi pierdea controlul, din contră, rămînea mereu lucid, calm şi calculat. Dar nu-i placea să se tragă cu el de şireturi nişte mucoşi. În astfel de situaţii încerca să aplaneze conflictul, dacă reuşea, bine, dacă nu, atunci adversarul avea ce regreta. Nea Marton nu se bătea şi nu dăduse în toată viaţa lui nici măcar o palmă, nimănui. După cum obişnuia să zică, numa' muierile se smucesc de păr şi îşi dau palme, un bărbat trebuie să fie hotărît, dom'le, ăla să pună mîna pe brişcă cînd îi cazul.

A avut şi probleme o dată din cauza felului său de a fi. Nişte tineri aflaţi în trecere prin sat, fiind vreo şase, şi-au permis să facă mişto de lume. Pînă se nimeri şi nea Marton cu soţia pe acolo. Veneau de la biserică şi, cînd să treacă pe lîngă grupul ce căuta scandal cu lumînarea, unul se băgă cu umărul în soţia lui nea Marton. Acesta se opri şi-l rugă frumos pe tînăr să-şi ceară scuze. Ăsta avu însă o altă idee. Se gîndi că fiind vorba de un singur bărbat, trecut şi ăsta binişor de tinereţe, cu siguranţă nu va înfrunta şase tineri. Făcu greşeala de a-i trage o palmă lui nea Marton.

Rezultatul pe de-a întregul s-a aflat abia după cîţiva ani, la proces. Bătrînul băgase în spital cinci din cei şase şi singurul care scăpase fără să poarte copci o vreme fu cel care fugise din timp. După multă tergiversare l-au achitat pe nea Marton, nu el începuse încăierarea, fusese şi singur, dar l-a ajutat mai ales faptul că avusese grijă cum taie, numai mîini şi picioare, aşa că nu prea se putea vorbi de tentativă de omor. A fost chemat de cîteva ori şi după aceea pentru interogatorii, nu de alta, dar cuiva i se păru curios ca un ţăran oarecare să aibă suficiente cunoştinţe de anatomie cît să taie strict numai în muşchi, fără să atingă nici o arteră.

Sandu se luă de cîteva ori de nea Marton, acesta însă nu-şi pierduse răbdarea, reuşind de fiecare dată să-l calmeze. O singură dată îşi permise Sandu să-l împingă, atunci însă îşi dădu seama la timp că e bai mare şi, cu toată ruşinea, fugise din crîşmă şi nu se oprise decît acasă. Ungurul îl lăsase în pace şi la următoarea lor întîlnire se purtă de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat.

La un moment dat au apărut însă problemele serioase. Murise un bătrîn şi singurii descendenţi ai acestuia, deşi foarte îndepărtaţi, erau Sandu şi Catalina, soţia lui nea Marton. Moşu n-a avut mare lucru, cu excepţia unei parcele de pămînt la

marginea pădurii, în locul numit dealu’ lui Posac, acolo unde plantase vie şi de unde scotea anual mai bine de o mie de litri de sculău, cum denumiseră ţăranii vinul roşu. Ei bine, via asta o pretindeau amîndoi. Dupa multe scandaluri, mai mult între soţia lui nea Marton şi Sandu, au ajuns la tribunal. Aici i s-a dat dreptate Catalinei şi nea Marton a făcut imediat un gard de jur-împrejurul viei. Ceea ce îl irită pe Sandu mai ceva decît pierderea perocesului. Păi ce credea unguru’ ăsta, că el sau oricine altcineva s-ar preta la a-i fura din struguri? No las că nu rămîn lucrurile aşa. Îşi luă toporul, se duse şi tăie toţi butucii din rădăcină într-o noapte. Ştia toată lumea că numa’ el a putut fi, dar nu era nici o dovadă. Nea Marton i-a dat pace, cu prostu’ să nu-ţi pui mintea. Se duse şi plantă alt soi de struguri, nu pentru a face vin, ci pentru a duce la piaţă, un soi de struguri de masă, ceva numit Regina. După trei ani, cînd se arătă prima recoltă, Sandu înverzi de ciudă. De pe butuci atîrnau numai ciorchini ce depăşeau bine kilu’ şi oricît s-a uitat prin gard n-a văzut nici măcar o boabă stricată. De parcă pînă şi natura voia să-i facă în ciudă. Atunci se nimeri şi nea Marton pe acolo. Îl văzu pe Sandu, îl salută cu ” Zîua bună, vecine!”, apoi îl pofti să adune cîteva kile pentru a duce la copii. Cum ăsta nici nu-i răspunse la salut şi nici nu se clinti de lîngă gard, tot el fu cel care îi vorbi.
- Hai, măi Sandule, nu fi copil. Doar unde-i lege nu-i tocmeală, crezi că dacă nu se cuvenea Catalinei pamîntu’ ăsta i-ar fi dat legea dreptate? Dacă vrei neaparat să ai vie, eu ţi-l vînd ieftin, numa’ să se gate odată tărăşenia asta.

Între timp nea Marton deschise poarta, luă un coş şi începu să adune ciorchinii cei mai frumoşi. Cînd îl umplu se duse şi i-l întinse lui Sandu. Ăsta nu schiţă nici un gest, aşa că puse jos coşul în faţa lui şi se întoarse să-şi vadă de treabă.

- Mi-ai vinde ce-i al meu, aşa-i, boşorogule? Crezi că am nevoie de pomană din ce mi se cuvine?

Nea Marton nici măcar nu se întoarse din drum, cînd n-ai cu cine n-ai… Însă acest lucru îl scoase din minţi pe Sandu, sări la bătrîn şi-l pocni cu pumnul peste ureche. De cum căzu, îi trase cîteva picioare, apoi se aşeză peste el şi-i mai dădu cîţiva pumni în figură. Apoi se opri dezorientat cînd îşi dădu seama că bătrînul nu încercase deloc să se apere. Îi puse mîna la gît, nu mai avea puls. Începu să-l scuture, dar degeaba. Văzu în final urma ce se învineţea la tîmpla ăstuia. De cum îl lovise prima

oară, acesta căzuse peste o piatră şi murise probabil în timp ce el îi trăgea picioare. Primul impuls al lui a fost să fugă de acolo. Apoi se gîndi mai bine. Nu voia să sfîrşească în puşcărie. Aşa că luă mortul în spinare şi intră cu el în pădure. Nu-l văzu nimeni. Îl duse pînă nu mai putu, se odihni şi îşi continuă drumul. Pînă după-amiaza pe la cinci reuşi să traverseze întreaga pădure cu mortul în spate, vreo 12-13 kilometri. Aici îl ascunse într-o căpiţă de fîn, apoi ieşi la şosea, merse pînă în oraş şi-l caută pe Tomi, fratele lui. Acesta îl duse acasă cu maşina şi-l lăsă la marginea satului. Între timp Sandu îi povesti tot şi-i spuse şi unde ascunsese cadavrul. Aşa că Tomi se duse, luă mortul şi-l transportă cu maşina la serviciul său. Lucra la crematoriul oraşului.

Pe nea Marton l-au căutat sătenii cîteva zile, apoi soţia i-a anunţat dispariţia, l-a căutat şi poliţia, au făcut anchetă, dar degeaba. Nea Marton nu a mai fost găsit niciodată.

*

La doi ani după dispariţia lui nea Marton, Imre şi nea Ion mergeau către cimitir. Hîrleţul şi lopata le căra Ionică, precum şi sticla de tărie, asta pentru curaj. Imre ducea o ţepuşă ascuţită şi funia încolăcită pe braţ.
De cum intrară în cimitir îi lovi liniştea ieşită din comun. Parcă lumea normală ar fi fost înlocuită de una bizară, fără sunete. Înainte adia încetişor vîntul, acum se potolise şi ăsta de ziceai că nu voia să mai foşnească printre crengi şi iarbă. Cerul se acoperise de stele tremurînde, speriate şi ele de intenţia celor trei. Pămîntul, vechiul prieten, înghiţea sunetele paşilor şi dinspre rîuleţul îndepărtat se revărsau fuioare de ceaţă lăptoasă. Deşi era abia începutul lui septembrie oamenii simţeau deja în oase colţii viitoarei ierni. Ionică se miră de propriile-i picioare care se porniră a tremura de parcă ar fi fost nişte animale ciudate scăpate de sub control. Imre tresărea din cînd în cînd şi se oprea locului scrutînd întunericul din faţă cu ochii holbaţi, apoi se întorcea brusc sub impulsul senzaţiei unor lungi mîini osoase ce se întindeau dinspre umbrele depăşite, cu intenţia de a-l apuca de ceafă. Doar nea Ion era neatins de temeri, el continua să păşească înainte fără să privească nici în stînga, nici în dreapta. De n-ar fi fost el, ceilalţi doi ar fi făcut cale întoarsă încă de la marginea cimitirului, aşa însă continuau să-i păşească pe urme. Ionică se gîndea la Bozgor. Au vrut să-l

ia cu ei, dar n-a fost chip să-l poată scoate din curte. De două ori îl tîrîseră pînă la poartă trăgîndu-l de lesă, însă de fiecare dată cîinele reuşise să scape şi să se ascundă prin fundul curţii. Poate avea vreo presimţire, ori Dumnezeu ştie ce. Ionică prefera să fie oriunde în altă parte. Îl bătea gîndul să le propună celorlalţi să se întoarcă acasă, dar poate ar fi părut laş în ochii lor, aşa că tăcu şi se forţă să meargă înainte.

Se opriră lîngă mormîntul lui Laci. Dădură din mînă în mînă sticla şi luară cîte o gură de tărie. Apoi nea Ion îşi scuipă în palmă şi apucă hîrleţul cu ambele mîini.

- Dumnezeu să ne ierte şi să ne ajute!

Ceilalţi doi nu scoaseră nici un cuvînt, remarcaseră răguşeala neobişnuită ce se înstăpînise peste vocea lui nea Ion, dar nu simţiră nevoia să facă nici o observaţie. Imre luă lopata în mînă şi se aşeză de cealaltă parte a mormîntului. Apoi nea Ion înfipse cazmaua. În clipa aceea, dispre sat, se auzi un dangăt de clopot. Unul singur, puternic ca un tunet, se rostogoli peste morminte, dealuri şi se întoarse sub formă de ecou de la marginea pădurii. Cei trei se priviră cîteva clipe, apoi nea Ion ridică din umeri.

- S-o fi îmbătat iară Costache. Ăsta, cînd bea, în loc să se culce se caţără în clopotniţă şi stă acolo cu huhurezii. Hai să-i dăm bice, că ne prinde crăciunul pe-aici.

Săpară fără să vorbească vreo două ore. Se opriră de cîteva ori cît să mai ia cîte o gură de tărie, apoi se băgară iar în groapă. Pămîntul încă nu apucase să se îndesească şi se lua uşor la lopată, aşa că avansau bine. Era tocmai Ionică în groapă cînd lopata se lovi de capacul sicriului. Se sperie pe moment, apoi se concentră pe ce are de făcut şi continuă să scoată pămîntul. Cînd sicriul fu eliberat suficient, petrecură funia pe sub el, îl legară la ambele capete şi ieşiră din groapă. S-au chinuit rău pînă au tras sicriul afară, chiar era să-l scape o dată, dar pîna la urmă l-au urcat la suprafaţă. Nea Ion luă hîrleţul şi cu lama ăstuia forţă capacul. Îl răsturnă alături de sicriu, apoi îşi scoase iute batista pentru a şi-o pune la nas. Puţea a mortăciune. Imre scoase o lanternă din buzunar şi lumină interiorul sicriului. Ceea ce văzură îi făcu să li se taie respiraţia. Mortul stătea întors pe burtă, deasupra hainelor răvăşite se tîrau cîţiva viermi, mîinile nu-i mai stăteau împreunate peste piept ci îi erau îndoite, cu palmele la nivelul umerilor de parcă tocmai ar

fi vrut să se ridice în picioare. Pe interiorul capacului se vedeau lungi urme maronii, scrijelite de nişte gheare ascuţite ori de nişte unghii crescute după moarte. Nea Ion reuşi să-şi înfrîneze pornirea de a o lua la fugă, doar pentru atît timp cît să înfigă ţepuşa în spatele mortului. Simţi cum pătrunde lemnul în carnea moartă, simţi şi cum cedează o coastă şi se rupe, apoi toate astea deveniră prea mult şi pentru el. Înfrigurat, luă hîrleţul sub braţ şi se postă lîngă Ionică. La lumina dată de lanternă văzură cum corpul este străbătut de un spasm, cum se îndoaie picioarele din genunchi şi cum mortul dă să se ridice. În clipa aceea luna depăşi vîrful copacilor şi îşi aruncă primele raze în interiorul sicriului. Corpul înţepeni în poziţia aceea, iar cei trei oameni fugiră înnebuniţi către sat.

Imre îi rugă pe ceilalţi doi să-l conducă pînă acasă, era atît de speriat încît îi era teamă să rămînă singur chiar şi pe strada luminată de becuri.

*

Era linişte pe străzi. Pînă şi traficul înnebunitor de peste zi încetase aproape în totalitate. Trecuseră deja şi ultimele autobuze ducînd muncitorii spre casă, tramvaiele îşi încetară huruitul pe şine şi pînă şi cîinii vagabonzi îşi căutară ascunziş. Fiind prima zăpadă ce se aşternea peste oraş, Tomi s-ar fi aşteptat ca străzile să fie pline de copii entuziaşti, de tineri care se plimbă şi privesc zîmbitor fulgii, de îndrăgostiţi care să se oprească uneori pentru a se săruta. În loc de asta, nimeni, nicăieri. Nici măcar nu era frig. Oamenii preferau totuşi liniştea căminului. În orice caz, nici el n-ar fi ieşit afară de n-ar fi trebuit să mergă la serviciu. Cadavrele care-l aşteptau cuminţi, fiecare în propriul sicriu, nu erau nerăbdătoare să fie incinerate, dar treaba trebuia făcută. Cei vii nu erau la fel de răbdători, aşa că n-ar fi acceptat în locul urnei cu cenuşă o explicaţie cum că a nins şi el n-a avut chef de mers la muncă. Atunci cînd se angajase, atras de salariul bun, se înfiora la vederea cadavrelor şi deseori îşi spusese că se lasă de meseria asta. Apoi se obişnui să nu mai privească toate acele corpuri neînsufleţite ca fiind oameni, ci ca simple obiecte oarecare. În timp ajunsese chiar să prefere compania ăstora, se simţea mult mai în largul lui între morţi decît printre oameni, ăştia nu mai aveau opinii, nu-l contraziceau, dar, mai ales, nu-l priveau cu repulsie şi nici nu-l făceau să simtă că-i dispreţuit.

Ajuns la serviciu se schimbă în hainele de lucru, reglă intensitatea flăcărilor, aşeză primul cadavru pe cărucior şi-l împinse în cuptor. Închise uşa, verifică să fie corpul în mijlocul flăcărilor, se duse apoi şi dădu drumul la televizor. Se aşeză comod şi ascultă ştirile. La un moment dat luă fişele celor morţi şi le citi. De la un timp începuse să colecţioneze felurile de a muri. Pînă nu se angajase, niciodată nu s-ar fi gîndit că din atîtea motive şi prin atîtea feluri pot pleca oamenii pe lumea ailaltă. De la un timp rar mai apărea ceva nou, dar el continua să verifice atent. Acum avea şase cadavre. Primul, cel pe care deja îl puse în lucru, avea 68 de ani şi murise de cancer. Mai avea trei bărbaţi şi două femei. Unul dintre bărbaţi murise de o afecţiune a ficatului, celălalt căzuse de pe schelă, iar ultimul îşi găsi sfîrşitul într-un accident auto. Numele de familie al acestuia coincidea cu numele uneia dintre victime, moartă şi ea tot în accident. El avea 42 de ani, ea 15, aşa că, probabil, erau tată şi fiică. Se ridică în picioare şi se duse lîngă sicrie. Bărbatul era desfigurat, plin de tăieturi pe faţă, aşa că nu încăpea îndoială în privinţa cauzei morţii, trecuse prin parbriz şi se izbise mortal ori de asfalt, ori de maşina cealaltă. Era un bărbat masiv, numai muşchi. Păcat de el... Fiica ăstuia nu prezenta nici o urmă de rană. Nu putu să nu observe că a fost frumoasă. Deşi avea doar 15 ani, era dezvoltată “sănătos”. Se duse şi caută în acte motivul morţii. Îi intrase o tijă metalică în cap prin ceafă şi i se oprise în creier. “Mda... se poate muri din aşa ceva”. Se întoarse lîngă sicriul ei şi o privi îndelung. “Da, dom’le, tînără şi bună în draci, sîni enormi, cu sfîrcuri roz, picioare lungi şi o păsărică perfect epilată. Mare păcat, mare. Să ai 15 ani, să arăţi aşa şi să mori stupid într-un accident, fără să te fi bucurat de viaţă. Dar mai ales fără să fericeşti o grămadă de bărbaţi. Că la cît părea de sănătoasă ar fi făcut faţă”. Tomi nu-şi putu dezlipi ochii de la goliciunea fetei, apoi îi trecu un nou gînd prin cap. “Oare i-o fi proptit-o careva? Că aşa ceva nu se iartă, dacă o prinzi dornică. Sigur că o mînca...” Se duse şi împinse zăvorul la uşa de la intrare, nu ar fi vrut să fie deranjat în timp ce verifica virginitatea moartei. Îşi puse mănuşile de latex, îi îndepărtă picioarele scoţîndu-le din sicriu şi privi în interiorul ei. Îşi simţi erecţia şi se mîngîie prin pantaloni cu mîna stîngă, în timp ce introduse două degete ale celeilalte mîini în vaginul moartei. “Ţi-or tras-o, tîrfă, pînă te-ai căcat pe tine.” Îşi dădu jos mănuşile

şi îşi scoase penisul întărit. Începu să se masturbeze stînd la capătul sicriului ei. Un foşnet îl făcu să se întoarcă spre sicriul de alături. Ceea ce văzu îi omorî erecţia de parcă nici n-ar fi fost şi-i ridică tot părul către cer. Tatăl fetei, mort şi desfigurat cum era, se ridicase în fund. Îşi întoarse capul spre el şi-l privi cu ochi lipsiţi de viaţă. Tomi ar fi vrut să urle, deschise gura, dar nu putu scoate nici un sunet. Ar fi vrut să fugă, afară, acasă, oriunde, dar nici picioarele nu-l ascultau. Mîna cu care se masturbase cu o clipă mai devreme i se încleştă dureros pe mădularul ca o cîrpă, îl durea teribil, dar nu şi-o putea desface. Stătu aşa, cu ochii holbaţi, cu respiraţia tăiată, gura căscată şi toţi muşchii încordaţi de parcă ar fi fost din piatră. Mortul coborî din sicriu şi se opri în faţa lui. Era complet gol, avea pielea ca de ceară, era mort, cît se poate de mort, dar asta nu-l oprea să-şi întindă mîinile spre el. Atunci picioarele lui Tomi încetară să-l mai susţină şi căzu în genunchi. Simţi o durere în piept, apoi îl învălui bezna.
Medicul legist stabili că murise de infarct, provocat de o sperietură. Ce l-a speriat sau de ce scosese cadavrul unui bărbat din sicriu nu reuşi nimeni să explice.

*

Profanarea mormîntului fu descoperită de Pătru, văcarul satului. Ăsta trecu cu ciurda pe lîngă cimitir şi văzu mormanul de pămînt. De murit nu murise nimeni cît să se fi săpat o groapă, deşi clopotul bătuse. O singură dată, dar nu pentru că ar fi tras cineva de funie, ci din cauză că cedase grinda care îl susţinea şi acesta se prăbuşise, atinse o dată scările pe la jumătatea turnului, apoi crăpase în două jumatăţi perfecte cînd ajunsese jos. Accidentul ăsta nu explica însă apariţia mormanului de pămînt, aşa că Pătru intră în cimitir să se uite mai de aproape. Ce văzu îl făcu să uite de vaci şi să fugă pînă în sat.

După nici o oră locul era deja împînzit de poliţişti. Găsiră urme de cizme de cauciuc, dar nu le era de nici un folos, nouă din zece ţărani purtau astfel de cizme. Stabiliseră doar că profanatorii au fost cel puţin trei, că probabil toţi erau bărbaţi şi că ceva îi făcuse să plece în fugă. Nu găsiră nici un obiect şi nici o amprentă care să le dea indicii în plus. Motivul acţiunii era evident, s-or fi pus ţăranii pe citit aiurelile lui Stoker şi erau în căutare de vampiri. Au mers anchetatorii din poartă în poartă şi

au întrebat din om în om dacă n-au văzut ceva însă degeaba. Ori chiar nu ştiau nimic, ori preferau să tacă. Ce să poţi face în situaţia asta? Nu merge să iei omul cu forţa şi să-l pui să zică ce vrei tu să auzi pentru a găsi un vinovat. Vremurile alea trecuseră. Acum, de cînd e democraţie, ori rezolvi într-adevăr cazul, ori raportezi că nu există suficiente indicii. Înainte puteai să mai şi fabrici cîteva detalii care să te pună pe o pistă, după care ajungeai la vinovat. Ăsta putea fi preotul, orice fost proprietar de terenuri dinainte de colectivizare, sau chiar un muncitor oarecare. Numai să nu fi avut pe cineva membru de partid. Îl arestai. La început se prefăcea ca nu înţelege despre ce-i vorba. Apoi trecea la negare. Încerca să prezinte martori care să confirme că la ora cutare, ziua cutare nu avea cum să fie cine ştie unde şi să facă cine ştie ce. Era însă o soluţie şi la asta, era suficient să-i zici martorului că-l arestezi şi pe el ca fiind complicele vinovatului, şi imediat retrăgea tot ce spusese înainte şi pleca fericit că-i lăsat în pace. După două-trei bătăi convingătoare vinovatul începea să-şi aducă aminte, apoi se punea şi scria o declaraţie completă, dacă se încurca îl mai ajutai cu detalii şi terminai anul cu toate cazurile rezolvate, felicitări, primă. Dar unde-s vremurile alea, dom'le?! Cum se mai termină toate cele bune... Acum eşti obligat să te întorci cu coada între picioare şi să scrii în acte că nu te-ai descurcat. Nu chiar cu vorbele astea, dar concluzia tot asta e. Aşa că, în loc de primă, te alegi cu mustrare. După toate astea se mai şi miră ţăranu' că nu te grăbeşti să-l ajuţi cînd te cheamă... Cu astfel de gînduri în cap se duse domnul plutonier înapoi la secţie, îşi făcu o cafea şi se postă în faţa televizorului aşteptînd să sune telefonul cu o nouă urgenţă. Cel care îl apelă nu vorbea de o urgenţă, ci de o ţigancă. Din acelaşi sat blestemat unde ţăranii s-au visat viitori van Helsing. Informatorul zicea că ţiganca asta se dusese la fratele celui exhumat şi-i spusese că satul lor este bîntuit de un moroi.

Se oferise bine'nţeles să îndepărteze pericolul contra unei sume de bani însă cum ţăranii nu voiau să pună mînă de la mînă cîteva milioane, ţiganca plecase lăsîndu-i cu necazul pe cap. Plutonierul se gîndi dacă are sens s-o caute şi s-o aresteze. Poate ar reuşi să scrie un scenariu potrivit căruia asta dezgropase mortul şi se dusese a doua zi să stoarcă bani de la ţăranii speriaţi. Era însă prea trasă de păr povestea, nu ar fi

ţinut. Cum ţăranii nu i-au dat bani, degeaba ar fi arestat-o, asta ar fi negat tot şi cu asta basta. Să-i ia dracu' pe toţi, concluzionă în gînd, apoi îşi luă şapca din cuier şi plecă spre casă.

La insistenţele lui Imre, şi cu permisiunea oficială primită de la domnul plutonier, părintele Gruia îl înmormîntă pe Laci pentru a doua oară. Se prefăcu că nu vede mîinile şi picioarele mortului legate cu sîrmă, dar ţinu neaparat ca ţăruşul să fie îndepărtat din spatele cadavrului. Culmea e că la a doua îngropăciune participaseră mult mai mulţi decît la prima, veniseră acum şi oamenii din satele învecinate, mînaţi de curiozitate. Cîteva zile s-a tot discutat subiectul, apoi spiritele s-au liniştit şi viaţa a reintrat în făgaşul ei normal.

Poate că incidentul ar fi rămas fără urmări, dacă nu scăpa cîinele părintelui Gruia din curte. Însă uneori soarta îşi alege instrumente atît de neaşteptate, cum era pekinezul Tiţa. Acesta se strecură prin gard şi vru să treacă strada, numai Dumnezeu ştie de ce. Nimeri însă cel mai prost moment posibil, se apropia autobuzul şi o alta maşină dădu să-l depăşească. Tiţa trecu în fugă, şoferul care transporta pasageri o văzu şi frînă, degeaba însă, celălalt nu avea cum s-o vadă, şi căţeaua nimeri în calea maşinii. Bara de protecţie din faţă îi lovi capul şi o aruncă în şanţ. Cînd o descoperi părintele, bietul animal deja îşi dăduse duhul. Nu voia să-şi vadă copila plîngînd, aşa că o duse pe Tiţa direct în grădină şi o îngropă la rădăcina nucului.

A doua zi rămăsese fără grai cînd îi intră în curte Sandu, şchipătînd de un picior şi aducînd cadavrul Tiţei în mînă.

- Să mă ierţi părinte, dar ţi-am omorît căţeaua. M-o speriat ca dracu' azi noapte cînd am ieşit din casă să mă piş. Meream spre fundu' curţii cînd a sărit javra la mine şi zici că era turbată, de două ori am reuşit să-i trag cîte un şut, dar tot nu s-a lăsat. A treia oară m-a fentat şi şi-a înfipt colţii în piciorul meu. Nici atunci nu am vrut s-o omor, deşi mă durea ca dracu'. Am apucat-o de ceafă şi am strîns doar cît să-mi dea drumul, dar şi-a dat duhul. Oricum cred că era pe moarte, era rece deja cînd am pus mîna pe ea şi trebuie să fi fost şi turbată, altfel nu se poate.

Sandu îi întinse cadavrul, părintele însă dădu înapoi. Nu era deloc dornic să atingă mortăciunea, aşa că îşi puse mîinile la spate. Vizitatorul crezu că părintele se supărase şi de aia nu vorbea, aşa că încercă să-l îmbuneze.

- Nu fi supărat, părinte, că îţi iau eu altă căţea, exact ca asta. Oricum mă duc în oraş să-mi facă la spital un vaccin, mi-e frica să nu turbez şi eu. Uite, ţi-o şi îngrop, numa' nu-mi purta pică.

Cu asta luă hîrleţul sprijinit de peretele grajdului şi se duse cu cîinele în grădina lui Gruia. Acesta îl urmă. Cînd ajunseră lîngă trunchiul nucului, Sandu observă locul unde pamîntul fusese răscolit cu o zi înainte.

- Dacă o îngrop aici e bine?

Părintele dădu din cap. Urmele de pe pămînt îi vorbiră despre ceva ce răzbătuse la suprafaţă, despre ceva ce se întorsese din morţi. Sandu păru să nu observe nimic, aşa ca începu să sape. Se opri la 30-40 de centimetri şi se pregăti sa arunce hoitul în groapă cînd fu oprit de părinte.

- Sapă mai adînc, Sandule. Ezită cîteva secunde, apoi continuă: Nu vreau să se întoarcă iar.

Sandu crezu că nu auzise bine.

- Cum adică, să nu se întoarcă iar?

- Păi... poţi să zici că am înnebunit, dar eu am îngropat-o ieri aici. O lovise maşina în faţa porţii, cînd am găsit-o era deja ţeapănă, aşa că...

- Părinte, tu rîzi de mine?

- Nu, Sandule, nu-mi arde de rîs. Jur pe ce am mai sfînt că ieri căţeaua a fost moartă şi am îngropat-o.

Nu mai spuse nici unul dintre ei nici un cuvînt, îngropară cîţeaua la aproape doi metri, apoi Sandu porni spre poartă. Aici se opri.

- Părinte, crezi că şi Laci a ieşit singur din pămînt?

- Nu ştiu, fiule, ce să mai cred. Ştiu însă că sînt speriat din cale-afară şi nu înţeleg de ce să-l fi întors cineva pe Laci pe spate pentru a-i înfige ţăruşul acolo unde i-a fost inima şi nu ştiu nici ce sens ar avea să facă cineva scrijeliturile alea pe interiorul capacului sicriului. Nu ştiu, dar cred în Dumnezeu şi mă rog la El să ne ajute.

*

După întîmplarea cu Tiţa, părintele îl vizită pe nea Ion. Acesta îi povesti fără reţineri tot ce văzuseră în cimitir, aşa că-i povesti şi părintele despre căţea. Cele două ciudăţenii aveau o legătură, simţeau amîndoi asta, dar nu reuşiră să-şi dea seama care.

Aşa că se deciseră să aştepte. Poate fenomenul avea să se repete, avînd mai multe date creşteau şi şansele de a ajunge la o concluzie. Iar dacă nu se mai întîmpla nimic neobişnuit, cu atît mai bine.

Au aşteptat o lună, apoi două, jumătate de an, apoi trecu anul şi tot nimic. Indiferent cărui lucru se datorau inexplicabilele întîmplări, acestea încetară. Părintele renunţă la intenţia sa de a cere să fie asistat de un exorcist, iar nea Ion se luă cu muncile cîmpului şi îşi pierdu interesul faţă de paranormal. Imre ajunse în stadiul negării celor întîmplate, iar cînd Ionică îi aminti o dată în glumă sperietura ce-o trăseseră în cimitir, acesta îi răspunse că nu-şi aminteşte să fi fost el vreodată noaptea printre morminte. În orice caz, lăsarea întunericului îl prindea mereu acasă, noaptea nu ieşea pentru nimic în lume şi, indiferent cît i s-a revoltat soţia, a trebuit să se obişnuiască să doarmă cu toate luminile aprinse.

S-au născut copii, au murit bătrîni şi viaţa se derula înainte. Morţii rămîneau morţi.

Apoi, se întîmplă iar o ciudăţenie. Se îmbătă Costache, clopotarul, se sfădi urît cu nevasta, apoi plecă de acasă. Dar în loc să se ducă, după vechiul obicei, în turnul bisericii şi să mîngîie clopotul, de data asta porni spre cimitir. Îl găsiră abia a doua zi după-amiază, mort. Îşi scosese cureaua de la pantaloni şi se spînzurase cu ea de creanga cea mai de jos a bradului. Primarul sună la poliţie şi anunţă întîmplarea, iar plutonierul, cum nu uitase încă de frustrarea simţită, îşi puse în cap să dea o lecţie ţăranilor, să nu-şi închipuie nişte agricultori că el stă la cheremul lor. Aşa că amînă pe a doua zi vizita la cimitir. A interzis categoric să dea jos cineva corpul, nu de alta, dar exista posibilitatea ca nea Costache să nu se fi sinucis, ci să fi fost omorît. Aşa că rămăsese cadavrul să se legene pînă a doua zi. Asta n-ar fi fost o problemă, clopotarul era mort şi nu avea nici un fel de obiecţii. Dar poate ar fi avut ceva de zis dacă ar fi auzit discuţiile din crîşma lui Sandu.

Aici clienţii se împărţiseră în trei tabere. Unii îl criticau pe părintele Gruia că nu găsise pe altcineva să fie clopotar decît taman pe beţivul ăsta. Acum cînd murise, nu a fost cine să tragă clopotul. Alţii criticau poliţia, care, după ce că avusese de curînd un caz de profanare, acum îi lăsa cu spînzuratul atîrnînd în mijlocul cimitirului o noapte întreagă. Asta-i nesimţire, domnilor!

Ultimul grup, compus din cei aflaţi în cea mai avansată stare de ebrietate, o acuzau pe Corina, soţia mortului. Unii chiar propuseră să se ducă la ea acasă şi s-o bată, ca doar vede şi chiorul că din cauza ei se spînzurase amărîtul. Cel mai vehement dintre ăştia era Mărin al lui Şchiopu. La fiecare zece-cinşpe minute striga cît îl ţinea gura:

- Să merem, s-o tragem afară din casă şi s-o futem.

Apoi îi cădea capul pe masă şi aţipea. Cînd îşi venea cît de cît în simţiri mai lua o gură de votcă şi făcea iar propunerea. Nu-l băga nimeni în seamă. Vorbeau toţi, nu asculta nimeni. Apoi începură certurile. Deşi cele trei tabere nu susţineau păreri contrare, totuşi se aprinseră spiritele. Pînă la urmă îşi pierdu răbdarea Pinto, potcovarul, şi dădu cu pumnul în masă. În liniştea care se lăsă pe moment se ridică în picioare şi se postă în mijlocul crîşmei. Tocmai deschise gura pentru a vorbi, cînd Mărin îşi ridică iar capul şi sări cu propunerea. Pinto nu era beat, aşa că nu se enervă, ci zîmbi.

- Pe cine vrei să fuţi, mă legumă?

Deşi nu aştepta nici un răspuns, acesta veni din partea lui Mărin.

- Păi cum pe cine? Adică zici că pe cine? Se opri cît să se scarpine în cap, apoi continuă: Nu'ş pe cine, dar n-ar fi rău…

În rîsul general se evaporară supărările, aşa că îl ascultară cu altă dispoziţie pe Pinto.

- Eu zic că asta nu-i treabă. Nu mă interesează ce-o să zică mîne umflatu' ăla de miliţian, dar eu zic să-l dăm jos pe Costache din ştreang. Cine vine cu mine?

Toţi dădeau din cap, dar nici unul nu se oferi.

- Ce, n-aveţi sînge în voi? Numa' să daţi din gură ştiţi, ca muierile.

Atît le-a trebuit. Toate ca toate, dar să fie asemuiţi unor femei, asta era ceva intolerabil. Aşa că săriră în picioare şi se porni fiecare să dovedească verbal că da, dom'le, el este bărbat adevărat. Discuţii, tratative, încurajări şi tachinări, apoi, pe la miezul nopţii, avu Mărin o idee excelentă. Mortul nu trebuia să fie dat jos. Dar toţi cei prezenţi, dacă voiau să probeze cît sînt de bărbaţi, puteau participa la o tombolă. Fiecare punea un milion, îşi scria numele pe un bileţel, apoi trăgeau la sorţi. Cine cîştiga lua toţi banii, dar trebuia să se ducă pînă în cimitir şi să taie unghiile mortului.

Norocul pică pe Silviu al lui Olaru. Acesta dădu pe gît două păhărele de coniac, îşi scoase brişca din buzunar, îi verifică tăişul, apoi porni către cimitir. Nu se mai întoarse. Îl găsi poliţistul venit pentru constatare, la marginea cimitirului. Urmele vinete de pe gît dovedeau că fusese ucis, cineva îl strînsese de gît pînă se sufocase, pe faţă avea patru zgîrieturi paralele, ca de la o mînă. În mijlocul cimitirului, Costache atîrna ca şi cu o zi înainte, numai că cineva îi tăiase unghiile de la o mînă. La cealaltă mînă îi rămăseseră unghiile, de sub astea poliţiştii recoltară probe încercînd să identifice o eventuală persoană cu care s-ar fi luptat, în cazul în care fusese spînzurat. Cînd ieşiră rezultatele analizelor din laborator poliţiştii nu mai înţeleseră nimic. Ţesuturile de sub unghiile spînzuratului erau ale lui Silviu, cel găsit la marginea cimitirului. Mai exact din obrazul ăstuia. Numai ca ăsta nu avea nici o rană cînd plecase din crîşmă, iar Costache era deja mort. Aşa că, indiferent cum întorceau lucrurile, nu bătea lungul cu latul. Detectivii întocmiră un raport întortocheat, îmbîrligat şi încovrigat, suficient cît să nu înţeleagă nici dracu' ce voiau să zică. Aşa că rămase şi acest caz nesoluţionat.

Părintele Gruia privea cu alţi ochi întîmplările. El ştia deja că morţii pot ucide uneori, aşa că puse amănuntele cap la cap şi-i povesti lui nea Ion cum trebuie să se fi petrecut lucrurile.

- Eu cred că Silviu s-a dus în cimitir, pînă la Costache, i-a tăiat unghiile de la o mînă şi, în timp ce se ocupa cu asta, s-a trezit mortul la viaţă. Aşa că n-o apucat să se mai ocupe şi de aialaltă mînă. Costache, mort cum era, l-a sugrumat pe Silviu. În timp ce ăsta încerca să scape din strînsoarea spînzuratului, a fost zgîriat pe faţă. După ce a murit, Costache i-a dat drumul şi a încercat să se dea jos din copac. N-a reuşit. În schimb, s-a sculat Silviu din morţi şi a pornit spre sat, dar a ajuns numai pînă la marginea cimitirului cînd s-au ivit zorile…

- Dom' părinte, asta, aşa, are logică, dar eu tot nu pricep nimic. De cînd am păţit treaba aia cu Laci au murit încă patru oameni în sat, dar nici unul nu s-a pornit să umble. După cum zici dumneata acum, într-o singură noapte s-au trezit doi. De ce ăştia s-au sculat şi ăilalţi nu?

- Or fi avut ei ceva special. Au avut parte de o moarte violentă, de o moarte grea.

- Păi şi Mihai, ăla de l-a tăiat circularul, n-a murit destul de violent?
Ăsta era un argument care invalida teoria părintelui despre morţile violente.

Ceva totuşi era, trebuia să existe o legatură... Se gîndiră multă vreme, inutil. Apoi, întrebîndu-se mai mult pe sine, părintele zise:

- Ce a fost aseară, a fost şi în noaptea cînd Tiţa l-a atacat pe Sandu, şi-n noaptea cînd l-aţi dezgropat pe Laci?

- Întuneric, ce să fie... Adică, ia stai! Era mai întuneric decît altă dată. Lipsea luna de pe cer. Cum nu mi-am dat seama din prima?! Atunci cînd am auzit urletul din pămînt era Lună Nouă, cînd l-am dezgropat pe Laci după vreo două nopţi şi ăsta a dat să se ridice, a înţepenit în clipa în care l-au atins primele raze ale lunii. Aseară a fost tot Lună Nouă...

Rumegară îndelung situaţia, apoi părintele trase concluzia.

- Asta înseamnă că trebuie să avem grijă să nu avem nici un mort în sat cînd lipseşte luna de pe cerul nopţii.

*

Deşi înţelegerea dintre părintele Gruia şi nea Ion era aceea de a păstra tăcerea în privinţa concluziilor la care ajunseseră, asta pentru a nu fi consideraţi nebuni de unii şi a nu provoca panică celorlalţi, totuşi pe la începutul iernii tot satul vuia despre fantome, moroi, strigoi şi alte asemenea creaturi, aparţinînd marii familii a celor aflaţi dincolo de normal. Au fost şi cîţiva care să rîdă, dar majoritatea începură să aibă experienţe neobişnuite.

Auzeau tot felul de sunete, apoi reuşeau să şi vadă, de regulă exact creatura de care se temeau mai mult. Fiind superstiţioşi, purtînd fiecare în subconştient învăţăturile primite încă din tinereţe despre iad şi diavoli, era suficient un mic sunet în liniştea nopţii, restul făcea teama şi tendinţa creierului de a halucina despre monştri. Aşa că au apărut schimbări majore în viaţa satului, noaptea se baricada fiecare, iar la crîşmă discuţiile nu se mai învîrteau în jurul subiectelor obişnuite, ci seară de seară fiecare îşi povestea noile păţanii. Majoritatea considerau ca este un act de curaj să fi avut parte de ceva groaznic şi să fi făcut faţă, aşa că toţi aveau ce povesti. Au apărut cele mai năstruşnice aventuri. Incredibile cum erau majoritatea, nu au

fost contestate de nimeni, era o înţelegere tacită între ei, ca între vînători şi pescari cînd vorbesc despre propriile reuşite.

Aşa că Mărin al lui Şchiopu’ a fost luat din patul său într-o noapte, pe la două, de o şoaptă. “Băi fraţilor” - povestea el - “aş fi jurat ca se aude din găleata cu apă vocea. Aşa că mi-am făcut cruce cu limba în cerul gurii şi m-am apropiat. Cînd mă uit… nimic în găleată. Dar se auzea vocea în continuare. Am stat şi am ciulit urechea. Zicea: Hai, Mărine, că te aştept! Mi-o îngheţat cuvîntul în gură, fraţilor. Vocea era a lui soacră-mea, aia de-o murit acum treizeci de ani. Ştiţi că vorbea mai croncănit bătrîna, aşa că nici o şansă să fie vorba de o confuzie. Ruşine sau nu, eu aşa mă speriasem de am trezit-o pe Ioana. Asta s-a dat jos din pat şi a bombănit că iar îs băut. A stat şi a ascultat o vreme, dar n-a auzit nimic. Atunci nu mai auzeam nici eu. Aşa ca ne-am culcat la loc. Ce să pot adormi? Nici gînd. Cum a început iar să sforăie Ioana mea, ştiţi ca are problema aia de-i zîse doftoru’ că-i baze… nu ştiu cum, am auzit iar vocea. Acum mă striga din faţa casei. Da’ tare mă striga. M-am dat iar jos să văd cine-i. Am tras numa’ pantalonii pe mine şi am ieşit în faţa casei. Nu se vedea nimeni, dar vocea mă chema în faţa porţii. Era un frig de crăpau pietrele, aşa ca mi-am luat haina din cui, mi-am tras şi bocancii, aşa direct pe picior, fără şosete, şi am ieşit în faţa porţii. Nu ştiu cum se făcea, dar nu-mi mai era frică. Aşa că m-am pornit după voce. Între timp s-a mutat undeva la capătul satului. Cînd am ajuns acolo, s-a mutat peste gard, taman în cimitir. Nu-i a bună, mi-am zis eu în gînd, dar m-a pus dracu să sar gardu’. M-am tot dus pînă am ajuns în vîrful dealului, acolo unde l-au dezgropat pe Laci. Mi-au rămas urmele în zăpadă, aşa că poate verifica oricine.

Cînd am ajuns chiar în vîrf, am stat şi am tot ciulit urechile. Era linişte. Bine că s-a potolit, mi-am zis eu în gînd şi am dat să plec spre casă. Atunci m-a strigat iar. Am stat şi am ascultat. Păi, ce credeţi, fraţilor? Se auzea vocea tocmai din celălalt hotar. De lîngă păduricea aia unde-i cimitirul vechi, ăla abandonat. No, mie cu asta mi-a ajuns. Aşa că am slobozit o înjurătură despre altar, biserică, cruce şi Dumnezeu, aş fi zis şi de evanghelie, aşa, să fie în ordine alfabetică, dar m-a luat ceva pe sus şi m-a trîntit cu capul de crucea lu’ Laci. Mi-o dat sîngele pe nas, aşa că nu era de înjurat încă o dată. Am tulit-o la fugă. Cînd să intru în sat, am văzut nişte urme în zăpadă. Urme de

capră, dar numai de la două copite. N-am stat eu să mă întreb ce şi cum, ci m-am pornit după ele, convins că a scăpat capra cuiva pe afară. La un moment dat am văzut-o. Dar m-a văzut şi ea. Am încercat s-o prind, dar ea se tot ferea. M-am pus pe urmărit, pînă am observat că, încetul cu încetul, vrea să mă duca înapoi către cimitir. Tot încolo se ţinea, aşa că gata, fraţilor, m-am decis s-o las în pace, a cui o fi n-avea decît s-o caute. Dar am uitat ce păţisem mai devreme şi am înjurat iar. No, de data asta n-am fost trîntit, deşi cred că ar fi fost mai bine. Capra s-a ridicat în două picioare şi atunci am văzut că nu era deloc capră. Era dracu' gol, măi. Picioarele de dinapoi aveau copite. Avea nişte coarne lungi şi încîrligate, era înalt de mai bine de doi metri, ochii îi luminau de ziceai că-s lanterne şi a pornit direct spre mine. Am încercat să fug, dar picioarele nu mă ascultau.

Fugeam eu cît puteam, dar mă mişcam parcă în reluare. Mă rugam în gînd să iasă cineva din casă, dar dormea toată lumea. Ăla continua să vină şi ştiam c-o să mă înhaţe imediat. Aşa că am sărit gardul la Sasu'. Pînă la următoarea poartă nu mai apucam să ajung. De cum am picat în curte, mi-am amintit de cîinele lui Hans, ştiţi că Sasu' are rottweileru' ăla mare. Oricum preferam să mă rupă ăla decît sa mă prindă dracu', aşa că am rămas locului. M-am tot uitat, dar nu vedeam nicăieri cîinele, aşa că m-am dus la uşă. Mi-a deschis Sasu' cu ochii cîrpiţi de somn, dar cînd m-a văzut plin de sînge mi-a dat drumul în casă. Aşa am scăpat eu de drac, altfel nu vă mai povesteam acum."

După astfel de poveşti erau deja toţi dispuşi să creadă orice, aşa că povesti şi Gheorghe al lu' Cătană că a dat în pivniţă peste Costache, clopotarul, şi că ăsta i-a cerut de băut. El i-a şi dat, dar ăla nu putea înghiţi că avea încă ştreangul din curea la gît şi-l strîngea…
Nimeni nu s-a mirat nici cînd, la două zile de cînd murise tanti Lena, seara pe la nouă, a intrat în crîşmă un străin. Era alb la faţă şi se bîlbîia. L-au întrebat ce păţise şi ăsta cu chiu cu vai le-a povestit.
Omul era şofer pe camion şi făcuse o pană tocmai la intrarea în sat, lîngă cimitir. A tras pe dreapta şi s-a chinuit să schimbe roata. A şi reuşit s-o dea jos, dar, avînd mîinile îngheţate, nu nimerea nici să potrivească peste şuruburi roata de rezervă. La

un moment dat s-a lovit şi s-a enervat. A trîntit roata în şanţ şi a văzut că se afla la marginea cimitirului, aşa că a strigat către morminte:

- Fir-aţi voi să fiţi, sînteţi cu grămada, dar nu veniţi nici unu' să mă ajutaţi.

Nu se aştepta să-i răspundă cineva, dar o voce din cimitir a zis:

- Cum să nu, venim noi, numa' să zici cîţi.

Aşa s-a speriat camionagiul, încît a fugit pe uliţă pînă a văzut luminile de la crîşmă.

Oamenii de aici s-au pus pe rîs, acum nu mai era vorba de nici o fantomă, aşa că s-au dus cu şoferul şi l-au lămurit.

Cum era frig şi pămîntul îngheţase, cei doi gropari nu reuşiseră să termine de săpat groapa pentru tanti Lena şi continuaseră să sape şi pe întuneric. Nu se putea aştepta, a doua zi era înmormîntarea. Aşa că dădeau la lopată cînd l-au auzit pe şofer şi unul s-a gîndit să-i răspundă. Asta ar fi fost o întîmplare lipsită de importanţă dacă nu ar fi ajuns la urechile plutonierului. Cînd auzi povestea camionagiului, acesta ajunse la concluzia că niciodată nu s-a întîmplat ceva ieşit din comun în satul ăla, ci că au ţăranii chef de farse. Aşa că ignoră apelul de urgenţă al primarului cînd acesta bîiguia disperat despre mortul care se plimba pe uliţa satului în miez de noapte.

De data asta, cel care dăduse ortul popii a fost Sile, al lui nea Grigore, măcelarul. Bărbatul de numai 35 de ani plecase din sat, lucra în mină şi acolo s-a întîmplat să-şi găsească sfîrşitul. I-au anunţat părinţii, i-au făcut autopsia, apoi au permis să fie luat corpul. Era un fiu al satului, aşa că se cuvenea să fie înmormîntat între strămoşii lui. Părinţii îndureraţi au anunţat neamurile şi ăştia s-au strîns. A trecut şi nea Ion pe acolo şi a încercat să lege mortul de catafalc, explicînd ceva legat de Luna Nouă, însă nimeni nu l-a ascultat. A fost scos din casă cu forţa, aşa că s-a supărat şi a plecat. A venit la rînd părintele Gruia şi a încercat să-l convingă pe nea Grigore să lege măcar mîinile şi picioarele mortului, dar nici el n-a avut succes.

Ziua a trecut fără incidente, părea să treacă şi noaptea la fel. Pe la ora 9 copiii au fost trimişi la culcare, toţi într-o singură încăpere, bărbaţii jucau cărţi stînd la masă, iar femeile, cum terminaseră cu organizarea şi cu gătitul, stăteau de poveşti pe

lîngă bărbaţii lor. Pe la miezul nopţii o verişoară a lui Sile a observat că acesta nu are pantofii curăţaţi, aşa că a propus ca cineva care nu se teme de mort să se ocupe de problema asta. Nea Grigore a zis că-i vorba de copilul său, aşa că nici gînd să aibă motiv de temeri. Intră în camera neîncălzită, unde era mortul întins. Îl descălţă şi se apucă să-i dea pantofii cu cremă. Intrară şi ceilalţi, iar mama lui Sile, tanti Florica se puse iar pe bocit.

- Copilul meu frumos, de ce te-a luat Dumnezeu? Mai bine mă lua pe mine că sînt bătrînă! Ce am păcătuit eu, Doamne, să trebuiască să trăiesc asta? Să moară copilul meu, cuminte. La locul lui, muncitor şi ascultător, de ce mi l-ai luat, Doamne?

Vărsînd lacrimi din plin, se aplecă peste mort şi dădu să-l sărute pe frunte. Neamurile erau toate în jur şi se foiau neliniştite. Ar fi vrut să o poata consola cu ceva, dar ce-i poţi spune unei mame care şi-a pierdut copilul? În clipa în care buzele mamei atinseră fruntea mortului, mîna acestuia se însufleţi. Se întinse şi o cuprinse pe bătrînă pe după gît. Femeia se zbătea să scape din îmbrăţişarea asta, deşi era vorba de copilul ei se speriase îndeajuns cît să nu aibă voce nici să strige. Strigară în schimb neamurile şi se îngrămădiră aproape toţi către uşă. Doar nea Grigore şi Costel, un văr a lui Sile, rămaseră pe loc. Încercară chiar să o elibereze pe tanti Florica din braţele mortului însă acesta parcă ar fi avut cabluri de oţel în loc de muşchi. Apoi Sile deschise gura şi, aşa mort cum era şi puţind a formol, îşi muşcă mama de faţă. Îi smulse o bucată de carne din obraji şi buza de jos, lăsîndu-i dinţii la vedere.

Tanti Florica urla cît o ţinea gura, de groază şi de durere, se zbătea să scape, dar braţele mortului continuau s-o ţină. Costel o smucea de haine pe bătrînă în timp ce nea Grigore fugise în cealaltă cameră să caute cuţitul cu care tăia porcii. Îl găsi pînă la urmă în sertarul cu tacîmurile şi se întoarse tocmai la timp să-şi vadă copilul mort căscînd gura din nou. Înainte să fi apucat să facă vreun gest, acesta muşcă şi a doua oară, de data asta nimerind gîtul bătrînei. Brusc urletul ei se transformă într-un gîlgîit şi mortul îi dădu drumul. Din rana enormă de la gît sîngele ţîşnea în toate părţile şi Costel ştia că nu mai poate fi ajutată. Încercă s-o ţină o clipă, apoi îi dădu drumul să cadă la

picioarele catafalcului cînd îşi dădu seama că mîinile mortului bîjbîie căutînd să-l apuce pe el. Se trase înapoi către uşă, în timp ce nea Grigore sări şi înfipse cuţitul în pieptul mortului, acolo unde trebuie să-i fi fost inima. Sile înţepeni pentru o clipă cînd lama îi pătrunse în carne, apoi îşi apucă tatăl de mînă. Se ridică de pe catafalc şi, stînd în fund, smulse din umăr mîna ce încă ţinea cuţitul. Pentru Costel toate astea deveniră brusc mai mult decît putea suporta şi căzu ca un sac în pragul uşii. Neamurile alergaseră urlînd afară din casă, nimeni nu se gîndise să se ocupe de copii, aşa că ăştia continuau să doarmă. Dacă a fost careva deranjat de urlete se întorsese pe partea cealaltă şi continuase să viseze.

După zece minute singurul viu din casă era Costel, leşinat şi acesta. Nea Grigore muri şi el din cauza hemoragiei şi a şocului, tanti Florica la fel. Sile continua să stea în fund şi ţinea încă în mînă braţul smuls. Parcă voia să se odihnească puţin, înainte de a-şi continua treaba. Apoi se dădu jos de pe catafalc, călcă peste corpul lui Costel, traversă următoarea încăpere. Se opri ezitînd între cele două uşi, apoi o alese pe cea care ducea afară. Dacă ar fi văzut scena, părinţii copiilor ar fi răsuflat uşuraţi. Erau însă împrăştiaţi deja prin tot satul şi se ascundeau care pe unde putea. Unii au fost primiţi în casele sătenilor, alţii nici măcar n-au încercat sa meargă la uşa cuiva, s-au ascuns în şuri, în grajduri şi au fost şi doi care să plece în fugă din sat, decişi să nu se oprească decît ajunşi acasă.

Sile mergea pe mijlocul uliţei, cu capul ridicat şi cu privirea moartă aţintită înainte. Primarul îl pîndea de după perdea, alertat de urletele care se auziseră în noapte. Cînd văzu mortul puse mîna pe telefon şi sună la secţie cerînd ajutor imediat. Plutonierul se mulţumi să rîdă de el şi să-i închidă telefonul în nas. A sunat iar, dar era ocupat. Probabil că plutonierul nu aşezase receptorul în furcă, ci-l pusese alături pentru a nu fi deranjat de la filmul de seară. Aşa că primarul se întoarse la geam. Spera să nu fie observat de Sile însă brusc, soţia lui, curioasă şi ea, coborî de la etaj şi aprinse lumina. Mortul se întoarse spre casa lor. Stătu o clipă privind la primarul ale cărui picioare prinseseră rădăcini în faţa geamului, apoi aruncă braţul lui nea Grigore şi spulberă sticla. Aceasta îl tăie pe primar în trei locuri, dar el nu păru să observe, continua să stea

cu gura căscată şi cu ochii holbaţi. Mortul nu mai avea treabă cu el şi ăsta i-a fost norocul, altfel ar fi putut face orice voia cu el.

Sile însă căuta pe altcineva. Se duse pînă aproape de mijlocul satului, la casa lui Sandu, chiar lînga crîşma aflată tot în proprietatea ăstuia. Ultimii clienţi încercau să plece spre casă urmînd cele şapte cărări, nu ale iluminării, ci ale unei beţii crunte, însă se treziră din beţie cînd îl văzură pe mort. Se întoarseră de pe scări, închiseră uşa în urma lor, apoi se îngrămădiră toţi în spatele barului, în frunte cu Sandu care făcuse pe barmanul în seara respectivă. După zece minute auziră primul ţipăt. Beţivii se uitară unul la altul, apoi se uitară la Sandu. Acesta era alb la faţă şi-i intrebă dacă li s-a părut şi lor că se sunetul auzise din casa lui. Ăştia nu fură în stare să spună decît că auziseră ţipătul. Crîşmarul stătu pe gînduri, apoi zîmbi.

- Nu avea cum să se audă de la noi. Copiii s-au culcat, soţia la fel. Uşa metalică am încuiat-o cînd am plecat încoace şi la geamuri am zăbrele, aşa că la mine nu intră nici vîntul fără acordul meu…

Sandu se înşela însă. Cînd Sile sărise peste poartă, soţia crîşmarului se trezi. Auzind paşi pe trotuarul din faţa casei, crezu că cel care se apropia era Sandu. Aşa că deschise uşa. Nu apucă să mai schiţeze nici un gest cînd fu luată de gît şi tîrîtă în mijlocul bucătăriei. Mortul o dădu de-a berbeleacul prin încăpere, aşa că răsturnă masa, smulse uscătorul de vase plin şi se lovi cu capul de marginea de sus a aragazului. Masa îşi pierdu două picioare, celalte două rămaseră îndreptate în sus, ca două degete întinse a avertisment. Femeia încerca să se ridice în picioare cînd fu apucată de păr. Sile o smuci şi o dădu iar cu capul de aragaz pînă se lăsă moale. Nu leşinase, dar ajunse ca o cîrpă, nu mai avea putere să se împotrivească. Atunci mortul o săltă de jos, o duse în mijlocul încăperii şi o trînti peste piciorul mesei. Cînd bucata de lemn îi pătrunse în carne şi-i sfredeli măruntaiele ea urlă ca un animal. Se smuci încercînd să scape de durerea ce-o ardea ca un foc însă fu ţinută pe loc de mîinile reci ale mortului pînă nu mai fu în stare să mişte. Atunci o prinse de gît şi o trase pe spate pînă ce piciorul mesei pîrîi şi se rupse în ea. O lăsă acolo cu sîngele amestecîndu-i-se cu urină şi fecale. Cei trei copii, care se treziseră încă de la sunetul vaselor sparte, stăteau la capătul scărilor ce duceau la parter. Cei doi mai mari ţipau, cel mic tăcea. El nu înţelesese ce se

întîmplase, avea numai cinci ani şi era retardat după părerea psihiatrilor. Aşa că rămăsese locului şi, cînd mortul urcă la etaj, trecu pe lîngă el şi-i smulse pe fraţii lui dintre gratiile geamului deschis. Cei doi copii încercaseră să se strecoare printre barele de fier, dar nu încăpuseră. Unul reuşise să-şi scoată capul printre două bare groase şi fusese decapitat cînd corpul îi fusese smuls din loc. Celălalt sfîrşise sugrumat înainte de a fi dat cu capul de pereţi pînă îi rămăseseră creierii întinşi pe tapet.

După un timp se lăsă liniştea. Cei din crîşmă îşi adunară curajul şi ieşiră din spatele barului. În grupuri de cîte doi porniră spre casele lor, pe cînd Sandu rămase să dea cu mătura , apoi să închidă şi să plece şi el acasă. Cînd ajunse la uşa de la intrare şi o găsi deschisă se alarmă. Făcu cale întoarsă şi se duse pînă la stiva de lemne pentru a lua toporul. Se înarmase însă inutil. Ceea ce văzu în casă îl determină să iasă afară şi să se spînzure de o grindă a grajdului.

*

A doua zi, cînd sătenii au pornit să estimeze toate stricăciunile, toate pagubele şi, mai ales, numărul celor morţi, au rămas îngroziţi de ce-i aştepta la casa lui Sandu. În afară de faptul că el atîrna în ştreang, soţia îi fusese trasă în ţeapă mai ceva decît se practica în evul mediu, iar doi dintre copii îi fuseseră ucişi. Pe al treilea l-au găsit făcînd ceva inexplicabil. Deşi nu fusese dat la şcoală fiind prea mic şi nici nu-şi bătuse nimeni capul să-l înveţe să scrie considerînd că ar fi inutilă încercarea cu un retardat, acesta scria. Folosind sîngele mamei lui şi al celor doi fraţi umpluse toţi pereţii cu o înscripţie care furniza un răspuns la o întrebare nepusă de ţărani. Peste tot scria: “Sandu m-a omorît pentru vie. Marton”.

Poliţia a făcut anchetă, i-a interogat pe toţi, apoi i-a trimis la casele lor pe cei care vorbeau despre un mort care s-a pornit să umble, dar i-a oprit pe cei care spuneau că Sandu a fost un om violent şi pe bătrîna care declarase că îl auzise cînd se certa cu soţia. Aşa că s-a găsit vinovatul responsabil de toate cele: Sandu. Acesta înnebunise, avea ceva de împărţit cu Sile şi, cum nu se mai putea răzbuna altfel, a vrut să-şi bată joc de cadavru. Părinţii mortului s-au împotrivit, aşa că i-a ucis, apoi şi-a omorît soţia, copiii şi s-a sinucis. Caz rezolvat.

Ţăranii şi-au rezolvat şi ei problema, dar în felul lor. Cînd a trecut prin satul lor ţiganca bătrînă care spunea că poate să

oprească moroiul să mai bîntuie, au făcut un tîrg cu aceasta. Au lăsat-o să ia copilul retardat al lui Sandu contra promisiunii că va linişti spiritul răzbunător. Ea spunea că trebuie să sacrifice un suflet nevinovat, pentru ca acesta să arate calea spre lumea de dincolo celui mort şi rămas în lume. Pentru asta a cerut şi un ied, l-a primit, şi bătrîna s-a ţinut de cuvînt.

După aproape treizeci de ani, cînd a murit cineva din sat şi groparii s-au apucat de săpat, au găsit corpul unui copil de aproximativ 5-6 ani. Anchetatorii au stabilit că acesta a fost îngropat de viu însă nu au reuşit să identifice nici cadavrul, nici faptaşul. Sătenii nu s-au arătat dornici să ajute la dezlegarea misterului.